

POSTANOWIENIE

Dnia 25 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący)

SSN Antoni Górski

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi A. D.
o wznowienie postępowania
zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt V ACa (...),
w sprawie powództwa A. D.,
przeciwko T. B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 sierpnia 2016 r.,
zażalenia skarżącej A. D. na postanowienie Sądu Apelacyjnego
w (...)
z dnia 29 grudnia 2015 r., sygn. akt V ACa (...),

1) oddała zażalenie;

2) przyznaje adwokatowi A. M. od Skarbu

Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) wynagrodzenie

za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną A. D.

**w postępowaniu zażaleniowym w kwocie 2700 zł (dwa tysiące
siedemset) podlegającej podwyższeniu o podatek od towarów
i usług (VAT).**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę powódki o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 19 marca 2015 r. przyjmując, że nie została ona oparta na podanej podstawie, przewidzianej w art. 401 pkt 2 k.p.c., ponieważ nie doszło do naruszenia przepisów prawa i pozbawienia jej możliwości działania. W toku postępowania przed Sądami obu instancji powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata i zawiadomienie o terminie rozprawy apelacyjnej zostało skierowane, zgodnie z art. 133 § 3 k.p.c., do tego pełnomocnika.

Powódka w zażaleniu zarzuciła naruszenie art. 410 k.p.c. przez ocenę czy podana w skardze podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje, ponieważ stanowiło to element merytorycznej jej weryfikacji. Podała, że już w skardze wskazała, iż pełnomocnik, ustanowiony dla niej z urzędu, nie powiadomił jej o terminie rozprawy apelacyjnej. Domagała się uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zakres badania skargi o wznowienie postępowania, po stwierdzeniu dochowania wymagań formalnych (art. 409 k.p.c.) i opłacenia (art. 3 ust. 2 pkt 8 a u.k.s.c.), obejmuje ustalenie, stosownie do art. 410 k.p.c., czy została wniesiona w terminie (art. 407 k.p.c.), czy jest dopuszczalna ze względu na rodzaj orzeczenia, uprawnienie do wniesienia tego środka lub żądanie dalszego wznowienia (art. 416 k.p.c.) oraz czy została oparta na ustawowej podstawie. Niedochowanie któregośkolwiek z tych warunków powoduje odrzucenie skargi.

W odniesieniu do skargi powódki, rozważenia wymagał ostatni z wymienionych warunków. Ze względu na to, że wznowienie postępowania polega na ponownym rozpoznaniu i rozstrzygnięciu sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem co do istoty sprawy, może do niego dojść, jeżeli zachodzą określone w ustawie przyczyny. Oznacza to, że jest ono dopuszczalne tylko po wykazaniu istnienia przyczyn wymienionych w kodeksie postępowania cywilnego (art. 401, art. 401¹, art. 403 k.p.c.), które skarżący może powołać jako podstawę skargi. Przyjęte zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że charakter skargi o wznowienie

postępowania jako nadzwyczajnego środka, prowadzącego do wzruszenia prawomocnego orzeczenia, przemawia za ścisłą wykładnią zwrotu zawartego w art. 410 § 1 k.p.c. „oparcia skargi na ustawowej podstawie”. Wymaganie to uznaje się za spełnione, jeżeli powołana przez skarżącego podstawa odpowiada wzorcowi którejkolwiek z podstaw wznowienia, przewidzianych w art. 401 do 403 k.p.c., jeżeli rzeczywiście wystąpiła. Badanie skargi w tym kontekście na posiedzeniu niejawnym, nie ogranicza się zatem do kontroli, czy wskazane w skardze okoliczności odpowiadają ustawowym podstawom, ale obejmują również ustalenie, czy podstawa ta rzeczywiście istnieje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2005 r., I CZ 35/12, niepubl.; z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48; z dnia 16 maja 2007 r., IV CZ 22/07, niepubl.; z dnia 13 lutego 2009 r., II CZ 97/08, niepubl.). Na tym etapie wstępnego badania dopuszczalności skargi, wyłączona jest możliwość wkraczania w ocenę jej zasadności.

W odniesieniu do powoływanej przez powódkę nieważności postępowania jako przyczyny wznowienia, z przepisu art. 401 pkt 2 k.p.c. wynika, iż można żądać wznowienia postępowania, jeżeli strona nie miała zdolności sądowej lub procesowej, bądź wskutek naruszenia przepisów prawa była pozbawiona możliwości działania. Skarżąca podała jako przyczynę nieważności postępowania pozbawienie jej możliwości obrony, polegające na niezawiadomieniu jej o terminie rozprawy apelacyjnej. Według dominującego w orzecznictwie poglądu, nieważność postępowania z powodu pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi wtedy, gdy strona nie mogła brać udziału w postępowaniu sądowym lub jego istotnej części na skutek naruszenia przepisów postępowania przez sąd lub przeciwnika w sporze (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2002 r., II CKN 399/01; z dnia 13 czerwca 2013 r., I CSK 654/12, niepublikowane; wyroki z dnia 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSP 1975, nr 3, poz. 66; z dnia 19 lipca 2012 r., II UK 336/11; z dnia 4 marca 2009 r., IV BSK 468/08; z dnia 26 czerwca 2012 r., II PK 273/11, niepublikowane).

Zgodnie z art. 133 § 3 zdanie pierwsze k.p.c., stosowanego wprost w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego lub osobę upoważnioną do odbioru pism sądowych, doręczenia należy dokonać tym osobom. Bezsporne było, że pełnomocnik powódki został

powiadomiony o terminie rozprawy apelacyjnej, a zatem nie doszło do naruszenia prawa ani przez Sąd, ani przez przeciwnika powódki. Kwestia jej udziału w rozprawie, który nie należał do nakazanego stawiennictwa, zależała jej woli. Na pełnomocniku spoczywał obowiązek informowania mocodawczynie o czynnościach podejmowanych w postępowaniu, w tym o terminach posiedzeń sądowych. Powódka mogła i powinna domagać się od niego wypełnienia tego obowiązku. Strona może brać udział w każdym posiedzeniu sądu wyznaczonym celem przeprowadzenia rozprawy (art. 152 k.p.c.) nawet, jeżeli nie została wezwana do osobistego stawiennictwa.

Brak podstaw do przyjęcia, że doszło do naruszenia przepisów postępowania prowadzi do wniosku, że powołana przez skarżącą przyczyna wznowienia w rzeczywistości nie istnieje, a zatem skarga podlegała odrzuceniu z mocy art. 410 § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.